

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-55-42>

УДК 351:342.5

Ремига Юлія Сергіївна

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки, фінансів та обліку,
Приватний вищий навчальний заклад "Європейський університет"
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7162-5081>

Щербатих Денис Володимирович

кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри економіки, фінансів та обліку,
Приватний вищий навчальний заклад "Європейський університет"
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0990-8376>

Yuliia Remyha, Denys Shcherbatykh

Private Higher Education Establishment "European University"

**ЗАХОДИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ
ЩОДО ПОЛІТИЧНО ЗНАЧУЩИХ ОСІБ****FINANCIAL MONITORING MEASURES
FOR POLITICALLY EXPOSED PERSONS**

Анотація. Значний обсяг повноважень, якими наділені певні категорії державних посадових осіб, вимагає від суб'єктів національної системи фінансового моніторингу застосування адекватних заходів контролю, спрямованих на зменшення ризиків відмивання коштів, що були отримані від здійснення корупційних дій. У статті досліджено глобальні рекомендації стосовно співпраці з політично значущими особами. Виявлено подібні підходи в багатьох юрисдикціях щодо умов здійснення посиленних заходів належної перевірки. Виокремлено різницю між Україною та іншими країнами щодо організації ділових відносин з політично значущими особами, яка полягає в необхідності звітування про фінансову операцію та отримання дозволу керівника установи при перевищенні законодавчо встановленого монетарного порогу без врахування рівня ризику.

Ключові слова: фінансовий моніторинг, політично значуща особа, посилені заходи належної перевірки, порогові фінансові операції, суб'єкт первинного фінансового моніторингу.

Summary. The significant amount of authority vested in certain categories of public officials requires that entities of the national financial monitoring system apply adequate control measures aimed at reducing the risks of money laundering resulting from corruption. The article examines global recommendations on cooperation with politically exposed persons. Similar approaches have been identified in many jurisdictions regarding the conditions for implementing enhanced due diligence measures, which include obtaining permission from the manager to establish or continue business relations with a politically exposed person and identifying sources of funds and sources of wealth. Unification is also observed in the requirements regarding the sources of information that must be used by a reporting institution in the field of financial monitoring to identify a client with the status of a politically exposed person. In all analyzed jurisdictions, a high level of risk concerning legalization (laundering) of proceeds from crime, financing of terrorism and financing of proliferation of weapons of mass destruction must be established only in relation to foreign politically exposed persons. For domestic politically exposed persons and heads of international organizations, the reporting institution in the field of financial monitoring may set any level of risk, based on the results of customer due diligence measures. The difference between Ukraine and other countries in organizing business relations with politically exposed persons is highlighted, which consists in the need to report a financial transaction to the financial intelligence unit and obtain permission from the head of the institution when exceeding the legally established monetary threshold without taking into account the level of risk. Another feature of the Ukrainian financial monitoring system is the combination of the perpetual status of a politically exposed person with the possibility of not implementing enhanced due diligence measures regarding such a person one year after the person ceases to perform prominent public functions.

Keywords: financial monitoring, politically exposed person, enhanced due diligence measures, threshold financial transactions, primary financial monitoring entity.

Постановка проблеми. Доступ до державних коштів, вплив на прийняття вагомих рішень, можливість зловживати владою для особистої вигоди або для вигоди своїх рідних чи бізнес-партнерів – ось неповний перелік причин, які спонукали міжнародне співтовариство до пошуку інструментів, які б давали змогу зменшити вірогідність корупційних дій осіб, що за посадою володіють значними владними повноваженнями. Оскільки в більшості випадків кошти, отримані внаслідок корупції, потребують легалізації, то і превентивні заходи боротьби з нею знаходяться у площині законодавства щодо боротьби з відмиванням коштів та фінансуванню тероризму. Розуміння поточних вимог щодо співпраці з політично значущими особами, які присутні в міжнародних рекомендаціях та фінансових юрисдикціях, та порівняння їх з українськими елементами системи фінансового моніторингу, дозволить посилити та уніфікувати заходи належної перевірки даного типу клієнтів в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Враховуючи значний суспільний інтерес до діяльності політично значущих осіб, дослідженням в сфері організації взаємодії з даною категорією клієнтів було присвячено багато наукових праць. Зокрема, в роботі Є. Курінного, В. Колпакова та А. Шараї [6] наведено аргументи щодо запровадження єдиного реєстру національних публічних діячів. Т. Коломоєць, Д. Євтушенко та М. Титаренко [5] проаналізували якісне наповнення поняття «політично значущої особи» в українському законодавстві. У праці J. H. Clavijo Suntura, P. M. Rosero Rosero, G. E. Aragón Cuamacás [1] розглядаються проблеми ідентифікації та моніторингу політично значущих осіб у Латинській Америці. Дослідження N. Sultan та N. Mohamed [3] оцінює існуючий процес встановлення банківських відносин з політично значущими особами в Пакистані. Робота С. Ясоро [2] фокусувалася на аналізі зв'язку між корупцією та відмиванням коштів в Перу та Бразилії. Таким чином, міжнародні вимоги щодо співпраці суб'єктів первинного фінансового моніторингу з політично значущими особами та порівняння їх з вимогами в Україні є недостатньо дослідженими.

Метою статті є дослідження сучасних міжнародних вимог щодо співпраці з політично значущими особами та порівняння їх з вимогами в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вирішальну роль у формуванні глобальної архітектури боротьби з фінансовими злочинами відіграють рекомендації Міжнародної групи з протидії відмиванню брудних грошей (Financial Action Task Force – FATF). Ці рекомендації охоплюють широкий спектр сфер і заходів, включаючи законодавчі зобов'язання, превентивні заходи для

фінансового сектору та інших визначених професій, прозорість юридичних осіб, повноваження правоохоронних органів та міжнародну співпрацю [10]. Для уніфікованої міжнародної класифікації групою FATF було унормовано визначення політично значущої особи (Politically Exposed Person – PEP) як «фізичної особи, яка наділена помітною державною функцією». Відповідно до глосарію FATF, всі політично значущі особи розподіляються на три категорії: іноземні PEP, внутрішні PEP та PEP міжнародних організацій. До іноземних політично значущих осіб відносять осіб, які здійснюють помітні державні функції в іноземній державі. Прикладами таких посад можуть бути глави держав або урядів, політики парламенту, вищі урядовці, судові або військові чиновники, керівники державних корпорацій, керівники політичних партій. До внутрішніх PEP відносять осіб, які займають чи займали посади, аналогічні до іноземних PEP, але в межах окремої юрисдикції. Політично значущими особами міжнародних організацій є чиновники, які здійснюють чи здійснювали керівну функцію в міжнародній організації. Для уникнення ризиків відмивання коштів рідними чи бізнес-партнерами політично значущих осіб, FATF наголошує на необхідності поширення вимог, які стосуються всіх типів PEP, на членів родини або близьких осіб таких політично значущих осіб.

Головні характеристики стосовно співпраці установ з категорією політично значущих осіб викладені в рекомендаціях FATF 10, 12 та 22. Рекомендація 10 стосується загальних вимог до здійснення суб'єктами первинного фінансового моніторингу заходів належної перевірки клієнтів. Невід'ємною частиною даних заходів є виявлення політично значущих осіб серед переліку клієнтів організації. Рекомендація 12 є ключовою щодо PEP та зобов'язує звітні установи у сфері протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (Anti-Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism – AML/CFT) мати в наявності відповідні системи управління ризиками для визначення, чи є клієнт або кінцевий бенефіціарний власник клієнта політично значущою особою. Крім того, згідно з даною рекомендацією, фінансова установа повинна здійснювати певні посилені заходи належної перевірки клієнтів щодо іноземних політично значущих осіб. До таких заходів належать: отримання схвалення від вищого керівництва щодо встановлення або продовження ділових відносин з клієнтом, вжиття обґрунтованих заходів для встановлення джерел походження статків та джерел походження коштів, здійснення посиленого постійного моніторингу ділових відносин. Щодо інших категорій PEP, рекомендація 12 пропонує здійснювати посилені заходи належної перевірки у випадку встановлення клієнту

високого рівня ризику. Рекомендація 22 встановлює обов'язок виявлення політично значущих осіб нерегульованими фінансовими установами, прикладом яких можуть бути бухгалтери, ріелтори, юристи.

Оскільки FATF наголошує, що фінансові установи та інші суб'єкти первинного фінансового моніторингу повинні розуміти свої ризики відмивання грошей та фінансування тероризму, дана організація не надає жорстких інструкцій щодо того, як саме фінансові установи мають технічно виявляти PEP, оскільки це залежить від специфіки застосування кожною установою ризик-орієнтованого підходу. Однак, рекомендації наголошують на необхідності здійснення заходів належної перевірки клієнтів як під час онбордингу, так і протягом усього періоду, протягом якого установа підтримує ділові відносини з клієнтом. Інформація про клієнта повинна бути отримана звітною установою з різних джерел та не орієнтуватись виключно дані, отримані безпосередньо від клієнта. Набір джерел отримання даних, як правило, дуже залежить від юрисдикції, в якій здійснюються заходи належної перевірки.

В Канаді обов'язок звітних установ у сфері AML/CFT щодо ідентифікації PEP та типу політично значущої особи викладено в Законі про доходи від злочинної діяльності (відмивання грошей) та фінансування тероризму (Proceeds of Crime (Money Laundering) and Terrorist Financing Act – PCMLTFA), який встановлює рамки для канадського режиму AML/CFT, включно з вимогами щодо належної перевірки клієнтів [9]. Заходи посиленої перевірки, згідно даного закону, мають обов'язково здійснюватися лише для іноземних PEP. Водночас нерегульовані фінансові установи Канади, наразі, не зобов'язані виявляти політично значущих осіб серед своїх клієнтів та здійснювати щодо них посилені заходи належної перевірки. Основними джерелами інформації для виявлення PEP є дані від самого клієнта, спеціалізовані ресурси з актуальною інформацією щодо публічних осіб, дані спеціалізованих провайдерів у сфері комплаєнс-відповідності, офіційні вебсторінки державних органів, результати журналістських розслідувань та інформація з авторитетних засобів масової інформації. Організації повинні документувати процес здійснення скринінгових процедур та застосовувати їх з частотою, яка залежить від ризик-профілю клієнтів. Важливим є наявність, згідно з PCMLTFA, правової відповідальності, яку несе клієнт при наданні звітній установі даних щодо своєї належності чи неналежності до політично значущих осіб.

Звітні установи у сфері боротьби з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму Швейцарії при визначенні публічних діячів серед своїх клієнтів керуються Федеральним законом про

боротьбу з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму у фінансовому секторі (Anti-Money Laundering Act – AMLA) [15] та Постановою швейцарського органу нагляду за фінансовим ринком (FINMA) про боротьбу з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму у фінансовому секторі (Anti-Money Laundering Ordinance – AMLO) [16]. AMLA встановлює фундаментальні зобов'язання для фінансових установ та інших регульованих суб'єктів та вимагає дотримання процедур належної перевірки клієнтів. AMLO деталізує вимоги стосовно здійснення заходів у сфері AML/CFT та визначає, що відносини з іноземними PEP вважаються високим ризиком і вимагають посиленої належної перевірки. Щодо внутрішніх PEP та осіб, які обіймають посади в міжнародних організаціях, ризик оцінюється індивідуально. З початку 2023 року AMLA зобов'язує проводити періодичну верифікацію та оновлення всіх даних стосовно клієнтів звітних установ. Частота скринінгу залежить від ризик-профілю клієнта та має значну варіативність: від одного разу на 7-10 років для клієнтів з низьким рівнем ризику до щорічних перевірок для високоризикових клієнтів. При виявленні політично значущих осіб звітні установи в Швейцарії повинні використовувати низку офіційних та галузевих джерел, серед яких Швейцарський секретаріат економіки, списки ООН, ЄС, та інших міжнародних організацій.

Цікавим є досвід Туреччини, яка за кілька років пройшла шлях від країни, включеної до «сірого списку» FATF (була включена до переліку «Jurisdictions under Increased Monitoring» від 21 жовтня 2021 року) до визнання значного прогресу у зміцненні національного режиму AML/CFT та виключення з «сірого списку» FATF в червні 2024 року. Варто зазначити, що однією з головних причин віднесення країни до «сірого списку» була відсутність адекватних заходів щодо прозорості бенефіціарних власників юридичних осіб. Головним законодавчим актом Туреччини в сфері фінансового моніторингу є «Закон № 5549 про запобігання відмиванню доходів від злочинів» [13]. Більш детальні вимоги щодо належної перевірки клієнтів містяться в Комюніке № 21, що було видане в 2022 році Управлінням по боротьбі з фінансовими злочинами Туреччини (Mali Suçları Araştırma Kurulu – MASAK) [14]. Посилені заходи належної перевірки в Туреччині здійснюються згідно рекомендації 12 FATF – завжди щодо іноземних публічних осіб та при встановленні високого рівня ризику для інших типів PEPs. Керівні настанови MASAK відносно джерел інформації для виявлення PEPs теж повторюють рекомендації FATF. Суб'єкт первинного фінансового моніторингу повинен поєднувати кілька джерел інформації при ідентифікації публічних осіб та не покладатися виключно на дані, надані йому

клієнтом. Крім того, установі потрібно зберігати докази здійснення перевірки та регулярно здійснювати скринінгові процедури, орієнтуючись на рівень ризику.

Після підтвердження звітною установою статусу політично значущої особи важливим є період, протягом якого компанія повинна продовжувати вважати клієнта PEP після залишення ним відповідальної державної посади. FATF дотримується принципу «Once a PEP, always a PEP» і робить акцент на ризик-орієнтованому підході без встановлення фіксованих термінів. Швейцарія, аналогічно до підходу FATF, не встановлює строків триваючих ризиків відносно публічних осіб. Разом з тим, законодавство Європейського Союзу надає більш конкретні орієнтири для своїх держав-членів. Зокрема, Директива 2015/849 Європейського Парламенту та Ради від 20 травня 2015 року про запобігання використанню фінансової системи для відмивання грошей та фінансування тероризму (Fourth Anti-Money Laundering Directive – AMLD 4) містить вимогу до фінансових установ щодо продовження застосування посиленних заходів належної перевірки протягом щонайменше 12 місяців після того, як особа залишила впливову державну посаду [11]. Після закінчення 12-місячного періоду, фінансова установа може здійснити переоцінку рівня ризику, враховуючи всі релевантні фактори, до яких належать характер попередньої посади, збережений вплив, рівень корупції в країні тощо. Аналогічний термін триваючого ризику в один рік після залишення посади застосовується в Туреччині згідно з Комюніке № 21, видане MASAK. В Канаді, відповідно до «Керівництва щодо політично значущих осіб та керівників міжнародних організацій», виданого Центром аналізу фінансових операцій та звітів Канади (Financial Transactions and Reports Analysis Centre of Canada – FINTRAC), клієнт перестає вважатися внутрішнім PEP або політично значущою особою міжнародної організації через 5 років після того, як він залишив посаду. Однак статус іноземного PEP залишається за чиновником безстроково [8].

Політика стосовно необхідності отримання дозволу керівника на встановлення або продовження ділових відносин з PEPs теж залежить від юрисдикції. Хоча більшість країн виконують рекомендацію FATF та вимагають наявності такого дозволу лише щодо політично значущих осіб, яким звітні установи встановили високий рівень ризику. Наприклад, У Європейському Союзі (ЄС), відповідно до Статті 20 (b) AMLD4 та її поправок, внесених П'ятою Директивою (Directive (EU) 2018/843 – AMLD 5), суб'єкти первинного фінансового моніторингу зобов'язані отримувати схвалення вищого керівництва для встановлення або продовження ділових відносин з клієнтами, які є політично значущими особами з високим

ризиком [12]. Під дане визначення автоматично потрапляють іноземні PEP та можуть потрапляти внутрішні PEP та керівники міжнародних організацій. Подібний підхід до отримання дозволу на встановлення ділових відносин з політично значущими особами мають Канада, Швейцарія та Туреччина.

Процедури встановлення звітною установою у сфері AML/CFT джерела коштів (Source of Funds – SoF) та джерела багатства (Source of Wealth – SoW) політично значущих осіб, в більшості випадків, теж відповідають рекомендаціям FATF та здійснюються в рамках посиленних заходів належної перевірки. SoF можуть ідентифікуватися в межах певної фінансової операції для допомоги у виявленні підозрілих операцій, які не відповідають фінансовому профілю клієнта. Типовими прикладами підтвердження джерел коштів клієнтом можуть бути довідки про заробітну платню, доходи від продажу майна, спадщина, дивіденди, отримані кредити. Водночас, ідентифікація багатства необхідна звітній установі у сфері фінансового моніторингу для розуміння всього обсягу активів, якими володіє клієнт та логічних причин, які спричинили поточний рівень багатства клієнта. Прикладами SoW можуть бути: тривала кар'єра з високим рівнем доходу, значні прибутки від власного бізнесу чи інвестицій, багатство родини клієнта. Джерела багатства слугують відправною точкою для встановлення можливих обсягів фінансових операцій клієнта, які не будуть вважатися підозрілими для звітної установи у сфері AML/CFT. Ідентифікація SoW зазвичай здійснюється при встановленні ділових відносин з політично значущою особою, при перекваліфікації клієнта з «не PEP» в «PEP» та в межах процедур постійного моніторингу ділових відносин.

Українське законодавство, яке регламентує організацію роботи суб'єктів первинного фінансового моніторингу з політично значущими особами, в цілому відповідає рекомендаціям FATF. Однак присутні певні відмінності, які призводять до фактичного встановлення для установ більш суворих вимог при здійсненні заходів належної перевірки. Зокрема, з кінця 2023 року в Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» було внесено зміни, якими передбачено повернення всім категоріям PEP довічного статусу. Дана зміна скасувала попереднє законодавче обмеження в три роки після звільнення з посади. Разом з тим, якщо політично значуща особа більше року не виконує визначні публічні функції, фінансові операції такої особи становили низький рівень ризику та не виявлено ознак ризиковості щодо ділових

відносин особи з членами її родини та особами, пов'язаними з такою особою, суб'єкт первинного фінансового моніторингу має право не вживати посиленних заходів належної перевірки [4]. Тобто наявне поєднання вимог FATF та підходів ЄС щодо триваючих ризиків клієнтів зі статусом PEP.

Іншою відмінністю між міжнародними підходами та законодавством України відносно політично значущих осіб є вимоги щодо обов'язкового звітування до підрозділу фінансової розвідки. Загальноновизнаним підходом є надання звіту організацією у випадку, якщо є підстави для підозри у відмиванні коштів чи фінансуванні тероризму без поєднання факту підозри з сумою фінансової операції. Деякі країни, для підвищення ефективності національної системи фінансового моніторингу, встановлюють додаткові монетарні пороги для певних видів операцій, не поєднуючи їх з фактором ризиковості. Наприклад, в США згідно з Законом про банківську таємницю (Bank Secrecy Act – BSA) звітні установи у сфері AML/CFT мають направляти до Мережі з боротьби з фінансовими злочинами (Financial Crimes Enforcement Network – FinCEN) «Повідомлення про операції з готівкою (Currency Transaction Report – CTR)» щодо будь-якої транзакції з готівкою або серії пов'язаних транзакцій на суму понад 10 000 доларів США протягом одного операційного дня [7]. Разом з тим, в Україні присутня компліяція підходів щодо звітування про операції зі статусом PEP. Український профільний закон щодо AML/CFT вимагає від суб'єктів первинного фінансового моніторингу незалежно від встановленого рівня ризику звітувати про фінансову операцію, здійснену політично значущою особою, якщо сума операції дорівнює чи перевищує еквівалент 400 000 гривень. Для організацій, які проводять лотереї або азартні ігри, поріг складає 55 000 гривень.

Крім того, існує відмінність щодо необхідності отримання дозволу від керівника установи на встановлення або підтримання ділових відносин з політично значущою особою. Рекомендації FATF та законодавство більшості юрисдикцій вважають дану дію одним з елементів посиленних заходів належної перевірки клієнта, які відбуваються лише при встановленні високого рівня ризику. Оскільки високий ризик, апріорі, встановлюється звітними установами у сфері AML/CFT лише щодо іноземних PEP, інші категорії публічних осіб, при встановленні їм низького чи середнього ризику, можуть обслуговуватись без наявності такого дозволу. Водночас, в Україні отримання дозволу від керівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу для встановлення чи продовження ділових відносин з політично значущою особою є необхідним для будь-якої категорії PEP,

якщо сума фінансової операції дорівнює чи перевищує еквівалент 400 000 гривень. Необхідність в такому дозволі не потребує кореляції з встановленим рівнем ризику.

Висновки. Глобальні підходи до співпраці суб'єктів первинного фінансового моніторингу з політично значущими особами ґрунтуються на рекомендаціях Міжнародної групи з протидії відмиванню брудних грошей. Для уніфікованої класифікації даної категорії клієнтів, FATF пропонує розподіляти політично значущих осіб на внутрішніх PEP, іноземних PEP та керівників міжнародних організацій. Відповідно до рекомендацій групи FATF, звітні установи у сфері фінансового моніторингу зобов'язані встановлювати високий рівень ризику лише для іноземних PEP. Іншим категоріям політично значущих осіб може бути встановлено середній або низький рівень ризику. У випадку високого ризику відносно клієнта повинні вживатися посилені заходи належної перевірки.

До типових посиленних заходів при здійсненні належної перевірки клієнта зі статусом PEP належать дозвіл від вищого керівництва установи щодо встановлення або продовження ділових відносин з клієнтом та встановлення джерел походження статків та джерел походження коштів. Даний підхід характерний для законодавства Європейського Союзу, Канади, Швейцарії та Туреччини. Разом з тим, при аналізі триваючих ризиків щодо політично значущих осіб, які залишили посаду, в різних юрисдикціях застосовуються різні підходи. Рекомендації FATF та законодавство Швейцарії акцентують увагу на важливості безстрокового сприйняття статусу PEP, в той час як суб'єкти первинного фінансового моніторингу в Європейському Союзі та Туреччині мають змогу здійснити перекласифікацію ризику через рік після залишення посади політично значущою особою. Звітні установи в сфері AML/CFT Канади мають право змінити рівень ризику внутрішнім PEP та керівникам міжнародних організацій через п'ять років після звільнення політично значущої особи з посади.

Організація роботи з політично значущими особами в Україні, в цілому, відповідає рекомендаціям FATF. Однак український підхід має свої особливості, пов'язані з необхідністю звітування про порогові фінансові операції з PEP безвідносно до встановленого рівня ризику, поєднанням безстрокового статусу PEP з можливістю не здійснення посиленних заходів належної перевірки через 12 місяців після звільнення політично значущої особи з посади, вимогою отримання дозволу від керівника на встановлення чи продовження ділових відносин при досягненні законодавчо встановленого монетарного порогу.

Список використаних джерел:

1. Clavijo Suntura J. H., Rosero P. M., Aragón Cuamacás G. E. Challenges of identifying and monitoring politically exposed persons (PEPs) in Latin America. *Journal of Money Laundering Control*. 2021. № 24(2). С. 268–277. DOI: <https://doi.org/10.1108/jmlc-05-2020-0061>
2. Jacopo C. The nexus between corruption and money laundering: deconstructing the Toledo-Odebrecht network in Peru. *Trends in Organized Crime*. 2022. № 27. С. 342–363. DOI: <https://doi.org/10.1007/s12117-021-09439-6>
3. Sultan N., Mohamed N. Challenges faced by financial institutes before onboarding politically exposed persons in undocumented Eastern economies: a case study of Pakistan. *Journal of Money Laundering Control*. 2022. № 26(3). С. 488–508. DOI: <https://doi.org/10.1108/jmlc-06-2022-0073>
4. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 6 грудня 2019 року № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>
5. Коломоєць Т.О., Євтушенко Д.С., Титаренко М.В. Довічний фінансовий моніторинг: чи «якісним» є нормативне закріплення «політично значущих осіб»? *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 10. С. 660–663. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-10/159>
6. Курінний, С. В., Колпаков, В. К., Шарая, А. А. Про необхідність створення державного реєстру національних публічних діячів. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Юридичні науки*. 2024. № 4 (74). С. 62–68. DOI: <https://doi.org/10.32782/tnu-2707-0581/2024.4/11>
7. The Currency and Foreign Transactions Reporting Act of 1970. URL: <https://www.fincen.gov/resources/statutes-and-regulations/bank-secrecy-act>
8. Politically exposed persons and heads of international organizations guidance on June 1, 2021. URL: <https://fintrac-canafe.canada.ca/guidance-directives/client-clientele/pep/pep-eng>
9. Proceeds of Crime (Money Laundering) and Terrorist Financing Act on June 29, 2000. URL: <https://laws.justice.gc.ca/eng/acts/P-24.501/FullText.html>
10. The FATF Recommendations. URL: <https://www.fatf-gafi.org/content/fatf-gafi/en/publications/Fatfrecommendations/Fatf-recommendations.html>
11. Directive (EU) 2015/849 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2015. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32015L0849>
12. Directive (EU) 2018/843 of the European Parliament and of the Council of 30 May 2018. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32018L0843>
13. Law No: 5549 On Prevention Of Laundering Proceeds Of Crime of 11 October, 2006. URL: <https://masak.hmb.gov.tr/law-no-5549-on-prevention-of-laundering-proceeds-of-crime/>
14. MASAK GENERAL COMMUNIQUE No 21. URL: <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/2/2023/04/Ek5-Com21.pdf>
15. Federal Act on Combating Money Laundering and Terrorist Financing. URL: https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/1998/892_892_892/en
16. Ordinance on Combating Money Laundering and Terrorist Financing. URL: <https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/2015/791/en>

References:

1. Clavijo Suntura J. H., Rosero P. M., Aragón Cuamacás G. E. (2021) Challenges of identifying and monitoring politically exposed persons (PEPs) in Latin America. *Journal of Money Laundering Control*, vol. 24(2), pp. 268–277. DOI: <https://doi.org/10.1108/jmlc-05-2020-0061> (in English)
2. Jacopo C. (2022) The nexus between corruption and money laundering: deconstructing the Toledo-Odebrecht network in Peru. *Trends in Organized Crime*, vol. 27, pp. 342–363. DOI: <https://doi.org/10.1007/s12117-021-09439-6> (in English)
3. Sultan N., Mohamed N. (2022) Challenges faced by financial institutes before onboarding politically exposed persons in undocumented Eastern economies: a case study of Pakistan. *Journal of Money Laundering Control*, vol. 26(3), pp. 488–508. DOI: <https://doi.org/10.1108/jmlc-06-2022-0073> (in English)
4. Zakon Ukrainy «Pro zapobihannia ta protydiu lehalizatsii (vidmyvanniu) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom, finansuvanniu teroryzmu ta finansuvanniu rozpovsiudzhennia zbroi masovoho znyschennia» vid 6 hrudnia 2019 roku № 361-IX [Law of Ukraine "On Prevention and Counteraction to the Legalization (Laundering) of Proceeds of Crime, Financing of Terrorism and Financing of the Proliferation of Weapons of Mass Destruction" dated December 6, 2019 No. 361-IX]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>
5. Kolomoiets T. O., Yevtushenko D. S., Tytarenko M. V. (2023) Dovichnyy finansovyy monitorynh: chy «yakisnym» ye normatyvne zakriplennya «politychno znachushchykh osib»? [Lifelong financial monitoring: is the definition of “politically exposed persons” “qualitative” in the law?]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, no 10, pp. 660–663. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-10/159> (in Ukrainian)
6. Kurinnyi Y.V., Kolpakov V.K., Sharaia A.A. (2024) Pro neobkhdnist' stvorennia derzhavnoho reyestru natsional'nykh publichnykh diyachiv [On the need to create a state register of national public figures]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Seriya: Yurydychni nauky*, no. 4 (74), pp. 62–68. DOI: <https://doi.org/10.32782/tnu-2707-0581/2024.4/11> (in Ukrainian)

7. The Currency and Foreign Transactions Reporting Act of 1970. Available at: <https://www.fincen.gov/resources/statutes-and-regulations/bank-secrecy-act>
8. Politically exposed persons and heads of international organizations guidance on June 1, 2021. Available at: <https://fintrac-canafe.canada.ca/guidance-directives/client-clientele/pep/pep-eng>
9. Proceeds of Crime (Money Laundering) and Terrorist Financing Act on June 29, 2000. Available at: <https://laws.justice.gc.ca/eng/acts/P-24.501/FullText.html>
10. The FATF Recommendations. Available at: <https://www.fatf-gafi.org/content/fatf-gafi/en/publications/Fatfrecommendations/Fatf-recommendations.html>
11. Directive (EU) 2015/849 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2015. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32015L0849>
12. Directive (EU) 2018/843 of the European Parliament and of the Council of 30 May 2018. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32018L0843>
13. Law No: 5549 On Prevention Of Laundering Proceeds Of Crime of 11 October, 2006. Available at: <https://masak.hmb.gov.tr/law-no-5549-on-prevention-of-laundering-proceeds-of-crime/>
14. MASAK GENERAL COMMUNIQUE No 21. Available at: <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/2/2023/04/Ek5-Com21.pdf>
15. Federal Act on Combating Money Laundering and Terrorist Financing. Available at: https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/1998/892_892_892/en
16. Ordinance on Combating Money Laundering and Terrorist Financing. Available at: <https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/2015/791/en>

Стаття надійшла до редакції 30.07.2025 р.